

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci spôsobilosti na právne úkony **MUDr. J. L., nar. X.**, bývajúceho v B., na návrh JUDr. Z. L., bývajúcej v B., vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Ps 8/2012, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2013, sp. zn. 20 CoP 17/2013, 2 NcC 17/2013, takto

r o z h o d o l :

1/ konanie o dovolaní proti výroku uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2013, sp. zn. 20 CoP 17/2013, 2 NcC 17/2013, ktorým bolo rozhodnuté, že sudkyňa Okresného súdu Bratislava I Mgr. K. Š. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Ps 8/2012, **zastavuje**,

2/ dovolanie proti výrokom uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2013, sp. zn. 20 CoP 17/2013, 2 NcC 17/2013, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, a ktorým bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania, **odmieta**.

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvého stupňa“) vo veci spôsobilosti **MUDr. J. L., nar. X.**, na právne úkony uznesením z 30. novembra 2012, č.k. 1 Ps 8/2012-84 konanie zastavil. Rozhodnutie odôvodnil tým, že podanie navrhovateľky zo 7. septembra 2012, ktoré by podľa svojho obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania o pozbavenie, resp. obmedzenie spôsobilosti **MUDr. J. L.** na právne úkony a o ustanovenie opatrovníka,

nebolo riadne a včas doplnené predložením vysvedčenia o duševnom stave podľa § 186 ods. 2 O.s.p. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podala navrhovateľka odvolanie, s ktorým spojila námietku zaujatosti voči vec prejednávajúcej sudkyňi Mgr. K. Š.. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 22. marca 2013, sp. zn. 20 CoP 17/2013, 2 NcC 17/2013: 1/ rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Bratislava I Mgr. K. Š. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Ps 8/2012, 2/ uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil, 3/ žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie o nevyklúčení Mgr. K. Š. z prejednávania a rozhodovania veci odôvodnil nesplnením podmienok podľa § 14 ods. 1 O.s.p., nakoľko sa nepreukázali skutočnosti, ktoré by zakladali čo i len pochybnosť o nezaujatosti menovanej sudkyne. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o zastavení konania potvrdil ako vecne správne, pričom sa v plnom rozsahu stotožnil s jeho dôvodmi (§ 219 ods. 1,2 O.s.p.). K odvolacím námietkam navrhovateľky, týkajúcim sa nedostatkov v dokazovaní uviedol, že tieto sa v konaní ani nemohli vyskytnúť, keďže konanie bolo zastavené už v jeho začiatku, z dôvodu na strane navrhovateľky. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania založila na § 237 písm. f/ O.s.p. a na skutočnosti, že napadnuté uznesenie dovolacieho súdu je po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Namietala zaujatosť zákonnej sudkyne, ktorá v konaní rozhodovala arbitrárne, bezdôvodne nevyhodnotila žiadne dôkazy, a neuplatňovala vyšetrovaciu zásadu a zásadu oficiality, čím úmyselne poškodila právo navrhovateľky na spravodlivý súdny proces (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Súdom vyčítala porušenie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o dokazovaní, najmä nevykonanie ňou navrhnutých dôkazov, odvolaciemu súdu i postup v rozpore s § 213 ods. 2 O.s.p. a nepreskúmateľnosť rozhodnutia (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Uvedené vady spolu s nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) odôvodňujú zrušenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a vrátenie veci odvolaciemu, resp. prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Keďže dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu obsahuje viacero výrokov (1/, 2/, 3/), dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania vo vzťahu ku každému z nich.

1. Skutočnosť, že určité rozhodnutie vydal krajský súd, ešte neznamená, že tento súd rozhodoval ako súd odvolací. V občianskom súdnom konaní totiž krajský súd môže rozhodovať nielen ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), ale aj ako súd prvého stupňa (napr. § 9 ods. 2 O.s.p.) a tiež ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie krajského súdu o tom, že sudca okresného súdu je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, je rozhodnutím vydaným mimo inštančného postupu, kedy krajský súd nerozhoduje ako súd odvolací, ale ako súd nadriadený; proti rozhodnutiu krajského súdu nie sú v tomto prípade Občianskym súdnym poriadkom pripustené opravné prostriedky, preto ani neexistuje funkčne príslušný súd, ktorý by mohol o takomto opravnom prostriedku rozhodnúť.

Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokolvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak do právomoci súdu patrí, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Z uvedených dôvodov muselo byť konanie o dovolaní navrhovateľky proti výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne, zastavené (§ 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.).

2. a 3. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd

vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

K tvrdeniu navrhovateľky, podľa ktorej napadnuté uznesenie dovolacieho súdu je po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) dovolací súd uvádza, že posúdenie existencie zásadného právneho významu vyplýva z právneho posúdenia veci, preto patrí súdu, a nie účastníkom konania. Zákonná úprava prípustnosti dovolania je kogentná; v prípade, ak odvolací súd prípustnosť dovolania nevysloví, ako je tomu v danej veci, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či inak ide o vec zásadného právneho významu (porovnaj napr. R 38/1993).

V danom prípade dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok uznesenia odvolacieho súdu nevykazuje žiaden zo znakov uznesenia podľa § 239 ods. 1, 2 O.s.p. Dovolanie preto podľa citovaných ustanovení prípustné nie je. Pokiaľ ide o výrok uznesenia odvolacieho súdu o trovách konania, tu je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p.

Vzhľadom na obsah dovolania i zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnúť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách

a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných vád.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. dovolateľka netvrdila a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľky je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej existencia spočíva v postupe zákonnej sudkyne pri vedení konania, osobitne v súvislosti s nevykonaním navrhnutých dôkazov, čím malo byť porušené právo navrhovateľky na spravodlivý súdny proces.

O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom, ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Uvedená vada konania je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ďalej len „ústava“) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 125/1999).

So zreteľom na tvrdenie dovolateľky o zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne súdu prvého stupňa sa dovolací súd zameral aj na posúdenie, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Dovolací súd zo spisu nezistil žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pochybnosť o nezaujatosti zákonnej sudkyne Mgr. K. Š. v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka vyvodzuje zaujatosť len z okolností spočívajúcich v postupe menovanej sudkyne v prejednávanej veci; na tieto sa však z hľadiska posúdenia danosti dôvodov vylúčenia sudcu neprihliada (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Dovolaateľka namietala tiež nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú (správne) označila za vadu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (tzv. iná procesná vada konania), ako aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Obdobne tieto závery platia pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo ale prípustnosť dovolania nezakladá. Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní neúspešnej navrhovateľke nevzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. marca 2014

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková